

Ocenjujemo

Gledališče

Simona Semenič:

to jabolko, zlato

režija **Primož Ekart**

producent **Zavod Imaginarni**

koproducenti **Cankarjev dom,**

SNG Drama Ljubljana in

Mestno gledališče ljubljansko

Cankarjev dom, Ljubljana

★★★★★

To jabolko, zlato Simone Semenič se osredinja okoli seksualnosti; četudi so fokalizatorke večinoma ženske, bi bilo napak reči, da je to »ženska seksualnost«; gre za razspoljeno seksualnost, osvobojeno seksualnost, ki ukinja zarez med osebo in njeno telesnostjo – spolnost se z linijami v *to jabolko, zlato* povrne v »čas pred izumom seksualnosti« in seksualnost odveže od stoletja, ko je postala »simptom«. Pomenljivo vstopa v dramo biseksualnost kot neko razprto izhodišče: užitek in spolnost se udinjata poliamoričnim ter odprtim razmerjem, ki presegajo spol, drama pa ujame soobstoj nežnosti in varnosti ter užitka in pohote – slednja nikakor ni samoomejujoča in trditi bi bilo mogoče, da gre za prilastitev lastne seksualnosti v skrajno izčističenem pomenu. Hkrati družba, v kateri ta prostor ponovno prisvojene spolnosti vznika, vztraja pri paradigmi spolnosti kot simptoma, in tako seveda ni naključje, da gre pretežno za fokalizatorke, saj se drama, četudi

ne gre za »žensko seksualnost«, vendarle zaveda, da sta nadzor seksualnosti in žensko vprašanje v osnovi povezana; v patriarhatu prek nadzora ženske seksualnosti poteka tudi umeščanje (ali raje ne-umeščanje) ženske v javno sfero. Drama spremlja likinje v trenutku, ko se v zasebni sferi seksualno osvobodijo, a ta osvoboditev po drugi strani ustvarja neugodne momente v stiku z družbenimi normativi ali se v družbenem kontekstu zakrči oziroma ne zdrži družbenega pritiska. Tako se *vesna* v trenutku spolnega nadlegovanja temu ne upre; lastno »skurbanost« prizna na tej točki podleganja nadzoru. Podobno tudi *mira* – ki trideset let, ves čas zakona – ljubimka s *sonjo*, ne razdre zakona, v katerem hrepeni po drugem človeku (moževem bratu dvojčku). Likinje se zatekajo po »pomoč« k spovedi in se tako v trku z družbenim vračajo k nadzoru seksualnosti; predrugačenje zasebne sfere ni dovolj; razspoljenje in osvobajanje seksualnosti mora biti tudi del javne sfere in izkoreninjenja mehanizmov nadzora.

Postavitev Primoža Ekarta se zdi v skladu z navedenim z več vidikov precej neposrečena. Ekart dramo, ki prekipeva od telesnosti, telesnih sokov, gibal ter odnosnosti postavi kot nekakšno *Lesedramo* z minimalnim gibom in kontaktom, kar tekst – in seksualnost znotraj tega – postavlja na deklarativno raven nedovršenosti in neizpoljenosti. Postavitev likinje kostumografsko vzpostavlja v tipski podobi

»fatalck« v črnih oblačilih z rdečimi dodatki, ki jih z ikonografijo vežejo nazaj na eno od tipskih podob ženske seksualnosti, ki se konstruirajo skozi »moški pogled«, medtem ko tekst to ikonografijo presega. Postavitev skuša obenem skozi ton in način igre vzpostavljati seksualnost kot nekaj, kar naj še naprej poraja nekoliko zadrežen smeh. Igra teži k vzpostavljanju zadreg ter nekakšne čenčavosti, trapavosti ob govoru o seksualnosti, kar je v nasprotju s procesom reapropriacije spolnosti, ki jo vzpostavlja tekst. Obenem lahko kot sporno beremo tudi odločitev, da vse moške vloge odigra en igralec, kar implicira nekakšno objektivizacijo moških likov ter njihovo zamenljivost; a moški liki iz drame *to jabolko, zlato* niso zamenljivi, dobro so okarakterizirani in kljub minimalnim replikam plastični, umaknjenost iz prvega plana ne implicira zamenljivosti in postavitve ženskih likinj v ospredje ne pomeni objektivizacije moških likov. Splošneje bi bilo mogoče trditi, da je režija predvsem neinovativna: postavitev je medla, atmosfera neotipljiva, postavitev z oživitvijo spektra notranjega doživljanja likinj osiromaši širok nabor čustvenih in mentalnih stanj, ki se izrisujejo skozi dramo. Ne gre za to, da postavitev v razmerju do drame ni verodostojna ali da besedilo »povozi«. Gre preprosto za to, da do nje ne kaže potrebne občutljivosti. **ANJA RADALJAC**

Seksualna osvoboditev likinj se v družbenem kontekstu zakrči. FOTO MATEJ POVŠE